

2024-06-13
LI2024/00224 (delvis)
LI2024/01311

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Transportstyrelsen

601 73 Norrköping

Uppdrag att ta fram underlag för ett nationellt program för järnvägs- och kollektivtrafikskydd

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket och Transportstyrelsen i uppdrag att gemensamt utarbeta förslag på vidareutvecklade strategiska förutsättningar för, och genomförande av ett nationellt program för järnvägs- och kollektivtrafikskydd.

I den del av uppdraget som avser de strategiska förutsättningarna för det kommande programmet ingår att utarbeta ett förslag på en nationell vision för järnvägs- och kollektivtrafikskydd samt utarbeta en beskrivning av det svenska järnvägs- och kollektivtrafiksystemet utifrån ett resenärsskyddsperspektiv. I detta ingår även att belysa andra för samhället viktiga perspektiv på järnvägs- och kollektivtrafiksystemet såsom totalförsvarsperspektivet.

I den del av uppdraget som avser hur ett program i ett nästa steg ska genomföras ingår att utarbeta förslag på hur förvaltning och uppföljning av ett kommande program ska hanteras. I detta ingår även att lämna förslag på vilken eller vilka myndigheter eller andra aktörer som ska ansvara för att genomföra de olika moment som föreslås ingå i genomförandet.

Trafikverket och Transportstyrelsen ska i den mån det är motiverat lämna författningsförslag.

Vid genomförandet av uppdraget ska Trafikverket och Transportstyrelsen inhämta synpunkter från Trafikanalys i frågor som avser ett programs förvaltning och uppföljning.

Trafikverket och Transportstyrelsen ska senast den 16 juni 2025 lämna en gemensam redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Regeringens målsättning är att resenärer ska kunna känna sig trygga när de reser kollektivt i Sverige, oavsett vilket trafikslag man väljer, såväl under resan som på stationer och terminaler. Den 27 juli 2023 gav regeringen 15 myndigheter i uppdrag att utveckla och intensifiera arbetet mot terrorism för att stärka Sveriges säkerhet. Mot bland annat den bakgrunden gav regeringen den 18 augusti 2023 Trafikverket och Transportstyrelsen i uppdrag att gemensamt utreda behovet av att stärka det svenska järnvägs- och kollektivtrafikskyddet. De båda myndigheterna redovisade uppdraget den 31 januari 2024 i rapporten Uppdrag att utreda behovet av att stärka det svenska järnvägs- och kollektivtrafikskyddet (LI2024/00224).

I rapporten redovisar myndigheterna bland annat ett förslag till utformning av ett nationellt program för järnvägs- och kollektivtrafikskydd och en process för framtagandet av programmet. Myndigheternas uppfattning är att programmet ska visa vad regeringen vill uppnå inom järnvägs- och kollektivtrafikskydd och hur det ska uppnås. Vidare anför myndigheterna att programmet bör tydliggöra, möjliggöra och driva på en effektiv hantering av skyddet av människor som befinner sig i det svenska järnvägs- och kollektivtrafiksystemet. Programmet ska enligt myndigheterna skapa förutsättningar för att på ett strukturerat och samordnat sätt säkerställa att det finns väl avvägda och anpassade skyddsåtgärder. Dessutom ska ansvarsfördelningen tydliggöras och berörda parter få en gemensam inriktning och ett bättre stöd för sitt arbete.

Trafikverket och Transportstyrelsen föreslår att ett kommande program ska omfatta två delar, nämligen för det första strategiska förutsättningar och för det andra genomförande. I den första delen ska enligt myndigheternas förslag dels en nationell vision för järnvägs- och kollektivtrafikskydd, dels en beskrivning av det svenska järnvägs- och kollektivtrafiksystemet tas fram. Regeringens bedömning är att myndigheterna bör återkomma med ett förslag till vidareutvecklade strategiska förutsättningar i linje med dels regeringens ovan nämnda målsättning, dels de principer och förutsättningar myndigheterna redogör för i rapporten. I det sammanhanget är det även viktigt att belysa förhållandet mellan skyddet för resenärer mot

antagonistiska handlingar och andra närliggande perspektiv på järnvägs- och kollektivtrafiken. Det kan t.ex. gälla positiva effekter av ett effektivt resenärsskydd på totalförsvarsförmåga och beredskap.

Den andra delen, som avser programmets genomförande, ska enligt myndigheternas förslag innehålla åtta olika delar som till exempel att identifiera och fastställa specifika mål, att ta fram metoder för att övervaka efterlevnaden av programmet samt att fastställa hur programmet ska förvaltas. Regeringens bedömning är att den modell som myndigheterna föreslår för ett kommande programs genomförande har flera fördelar och är i linje med de riktlinjer som tagits fram i anslutning till Europeiska kommissionens rekommendation till medlemsstaterna att anta nationella program för järnvägsskydd (KOM (2018) 470 slutlig).

Det är dock regeringens bedömning att Trafikverket och Transportstyrelsen även bör överväga andra alternativ för hur programmet ska genomföras, förvaltas och följas upp. Det gäller både frågan om hur genomförande, förvaltning och uppföljning av programmets olika delar ska utformas samt vem som ska ansvara för aktuella moment.

På regeringens vägnar

Andreas Carlson

Enar Lundgren

Kopia till

Statsrådsberedningen/EUK

Justitiedepartementet/L3, L4 och PO

Försvarsdepartementet/EMF och ETU

Finansdepartementet/BA och BSÄ

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/RS, TP och US

Försvarsmakten

Polismyndigheten

Säkerhetspolisen

Trafikanalys

Jernhusen AB

Svensk Kollektivtrafik

Sveriges Kommuner och Regioner

Transportföretagen

Tågföretagen